

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія музики і хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА (ЗАРУБІЖНА, УКРАЇНСЬКА)
для студентів

спеціальності	024 Хореографія
освітньо-професійної програми	Хореографія
освітньо-професійного ступеня	фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА	
Код ЄДРПОУ 45307965	
Програма № 1608/24	
Начальник відділу менеджменту якості освіти	
 (підпис)	 (прізвище, ініціали)
№ _____	20 24 р.

Київ-2024

Розробники: Романова Тетяна Вадимівна, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, викладач-методист

Алієва Ельміра Шаїгівна, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Викладачі: Романова Тетяна Вадимівна, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, викладач-методист

Алієва Ельміра Шаїгівна, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від «___» _____ 20__ року № ___

Голова циклової комісії Тетяна РОМАНОВА

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2024 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи Оксана КАЛАШНИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» _____ 20__ р., протокол № ___

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» _____ 20__ р., протокол № ___

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» _____ 20__ р., протокол № ___

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» _____ 20__ р., протокол № ___

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	2	
Семестр	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	28	28
Модульний контроль	4	4
Семестровий контроль		
Самостійна робота	28	28
Форма семестрового контролю		залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – формування у студентів професійного світогляду, художньої культури, естетичного смаку на основі широкого огляду розвитку світової музичної культури крізь призму різноманітних явищ (історичних, політичних, культурно-мистецьких), розуміння її самобутності та оригінальності.

Завдання курсу:

- формування соціально-активної особистості, яка володіє комплексом знань, системою поглядів на мистецтво, розуміє його роль у житті суспільства, постійно вдосконалює свої художні смаки та духовні потреби;
- вивчення історичного процесу розвитку зарубіжної та української музичної культури;
- ознайомлення студентів із кращими зразками зарубіжного та українського музичного мистецтва (народного, професійного класичного і сучасного);
- формування вміння виявляти зв'язок музики з суспільно-історичними подіями, національними традиціями, побутом народу, іншими видами мистецтва;
- набуття знань про життєвий та творчий шлях найвидатніших композиторів минулого і сучасності з метою здійснення музично-теоретичного, історико-стильового, технічно-виконавського аналізу творів світової класики;
- вивчення стилів, боротьби напрямів, ідейно-естетичних принципів, шляхів формування національних музичних шкіл;
- розвиток логічного та асоціативного мислення;
- розвиток музичної пам'яті і художнього смаку, пробудження інтересу і любові до музичного мистецтва;
- формування у студентів історичного світогляду, особистісно-ціннісного ставлення до явищ світової культури.

Дисципліна «Музична література (зарубіжна, українська)», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними, спеціальними та предметними компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

«Музична література (зарубіжна)» (ОС фаховий молодший бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності спеціальності</i>		
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку	Всі теми

	предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	
<i>Спеціальні компетентності спеціальності</i>		
СК 1	Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності	Всі теми
СК 3	Здатність оперувати професійною термінологією.	Всі теми
СК 4	Здатність цінувати та поважати культурне розмаїття та відтворювати його через мистецтво танцю.	2-6 (мод.1) 1-6 (мод.2)
СК 12	Здатність аналізувати та оцінювати твори хореографічного мистецтва.	Всі теми
<i>Предметні компетентності спеціальності</i>		
	Здатність опрацьовувати навчально-методичну, музикознавчу, довідкову літературу	1-6 (мод.1) 1-6 (мод.2)
	Здійснення музично-теоретичного, історико-стильового, технічно-виконавського аналізу творів світової та української класики	2-6 (мод.1) 1-4 (мод.2)
	Розуміння національних особливостей різних композиторських шкіл	2-6 (мод.1) 1-4 (мод.2)
	Розуміння ідейно-естетичних принципів побудови творів різних епох	Всі теми
	Здатність співвіднести біографічні факти і явища з художнім відображенням дійсності у музичному творі	3-6 (мод.1) 1-6 (мод.2)
	Здатність аналізувати поєднання композиторського та інтерпретаторського змісту музичного твору	3-6 (мод.1) 1-4 (мод.2)
	Спроможність висловлювати особистісно-ціннісне ставлення до творів мистецтва	Всі теми
	Здійснення художньо-естетичної оцінки творів мистецтва	Всі теми
	Усвідомлення місця творів світової та української класики у музичній та художній культурі сьогодення	5,6 (мод.2)

3.Результати навчання за дисципліною

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення наступних результатів:

- формувати репертуар учнівського та/або аматорського колективу (відповідно до освітньо-професійної програми) (ОПП, РН 7);
- застосовувати фахову термінологію в процесі професійної діяльності, створення навчальних матеріалів/обговорення та опису мистецьких подій (ОПП, РН 9);
- застосовувати знання історії мистецтв, організаційних/ педагогічних методів, підходів, технологій у процесі роботи з аматорським хореографічним колективом та/або викладання фахових дисциплін в початковій мистецькій освіті (ОПП, РН 11);
- аналізувати та оцінювати твори хореографічного мистецтва, висловлювати особистісно-ціннісне ставлення до них (ОПП, РН 18);
- орієнтуватися в основних історичних напрямках розвитку зарубіжної та української музичної культури;
- знати жанри, стилі, форми музичних творів, усвідомлювати їхню художню цінність;
- знати основні етапи творчості відомих представників різних національних композиторських шкіл;
- визначати стильові особливості музичних творів різних жанрів та епох;
- вміти усвідомлено сприймати та глибоко аналізувати музичні твори;
- вміти самостійно аналізувати наукову, музикознавчу літературу;
- розуміти специфіку художнього образу;
- усвідомлювати важливість засобів музичної виразності у створенні цілісного музичного образу;
- аналізувати та узагальнювати світовий досвід в сфері професійної діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
лекції і		сем	прак	мк	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль I. Зарубіжна музична культура до XIX ст.							
Тема 1. Музична культура Стародавнього світу і Середньовіччя.	4	2					2
Тема 2. Інструментальна музика XVII-XVIII ст.	4			2			2
Тема 3. Жанр опери та вокально-хорова музика XVII-XVIII ст.	4	2					2
Тема 4. Сонатно-симфонічні форми у творчості композиторів Віденської школи.	6		2				4
Тема 5. Романтизм. Музична культура Угорщини	4	2					2
Тема 6. Музична культура Німеччини, Італії	6	2	2				2
Модульний контроль	2				2		
Всього за змістовим модулем I	30	8	4	2	2		14
Змістовий модуль II. Зарубіжна музична культура XIX- XXI ст.							
Тема 1. Музична культура Франції.	4	2					2
Тема 2. Музична культура Норвегії	4		2				2
Тема 3. Музична культура Чехії.	8	2	2				4
Тема 4. Імпресіонізм у творчості К. Дебюссі та М. Равеля.	4	2					2
Тема 5. Шляхи розвитку світового музичного мистецтва XX ст.	4	2					2
Тема 6. Музична субкультура (блюз, джаз, рок та новітні течії)	4		2				2
Модульний контроль	2				2		
Всього за змістовим модулем II	30	8	6		2		14
Разом за 3 семестр	60	16	10	2	4		28

№ п/п	Назви модулів і тем	Всього	Види занять розподіл годин					Форма контролю
			Лек	Сем.	Практ	МКР	С/р	
Семестр IV								
Модуль III. Українська музична культура до XIX ст.								
1.1.	Музична культура України у XIV-XVIII ст.	12	4		2		6	Опитув.
1.2.	Формування національної композиторської школи.	8	2	2			4	Опитув.
1.3.	М. Лисенко – засновник української національної композиторської школи.	8	2	2			4	Опитув.
	Модульна контрольна робота	2				2		
	Всього за змістовим модулем III	30	8	4	2	2	14	
Модуль IV. Українська музична культура кінця XIX – поч. XXI ст.								
1.4.	Тенденції розвитку музичної культури кінця XIX- поч. XX ст.	6	2				4	Опитув.
1.5.	Українська музична культура XX ст.	8	2	2			4	Опитув.
1.6.	Стильові течії у творчості українських композиторів XX – поч. XXI ст.	14	4	2	2		6	Опитув.
	Модульна контрольна робота	2				2		
	Всього за змістовим модулем IV	30	8	4	2	2	14	
	Разом за 4 семестр	60	16	8	4	4	28	Залік
	Всього за навчальним планом	120	32	18	6	8	56	

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Зарубіжна музична культура до XIX ст.

Тема 1. Музична культура Стародавнього світу і Середньовіччя.

Музична культура часів родоплемінного суспільства. Ранні форми музичного мистецтва як складова частина синкретичної первісної культури. Допоміжна та сигнальна функції елементів музичного мистецтва в первісному суспільстві: ритмізовані вигуки, трудові посіпаки, заклички, заклинальні пісні в давніх обрядах, звукові сигнали у військовій справі тощо. Музичні інструменти найдавніших епох, кістяні оркестри.

Музична культура часів рабовласницького ладу. Розгалуження музики на вокальну та інструментальну, поява професії музиканта-виконавця.

Музична культура стародавньої Греції. Музична освіта вільних громадян, музичні змагання, розвиток музично-естетичної думки. Давньогрецький театр. Гімн як основний жанр вокальної музики. Основні музичні інструменти. Музика у стародавньому Римі.

Музична культура Середньовіччя. Основні напрями розвитку музичного мистецтва: церковне, світське, народне. Григоріанський хорал. Виникнення нотації. Гвідо Аретинський. Народні музиканти: жонглери, міми, шпільмани. Представники світської музики в Західній Європі: трувери, трубадури, міннезінгери. Музичні інструменти. Основні музичні форми.

Народнопісенне мистецтво східних слов'ян: календарні, побутово-обрядові пісні.

Православна християнська культова музика. Знаменний розспів.

Основні поняття: автентичність, синкретизм, середньовіччя, традиція, світогляд, вплив, релігія, невми, нотація.

Тема 2. Інструментальна музика XVII-XVIII ст.

XVII ст. – початок нової епохи в музиці, звільненої від панування церкви. Розвиток різноманітних жанрів, форм, виразних засобів. Розвиток опери як світського мистецтва, що наслідувало ідеї епохи Відродження.

Творчість К. Монтеверді, Г.Ф. Генделя. Розвиток інструментальної музики. Інструментальна музика в творчості Г. Генделя, Й.С. Баха, Ф. Куперена, Ж.Ф. Рамо, К. Дакена. Сонати для скрипки А. Кореллі. Скрипічні концерти А. Вівальді. Кончерто грассо.

Найвищий розквіт інструментальної музики в другій половині XVIII ст. Удосконалення старих та поява нових музичних інструментів. Розквіт жанрів інструментальної та органної музики. Розвиток фуґи в творчості Й.-С. Баха.

Основні поняття: інструментальна музика, соната, скрипічний концерт, кончерто грассо, симфонія.

Тема 3. Жанр опери та вокально-хорова музика XVII-XVIII ст. (Й.С. Бах, К.В. Глюк, В.А. Моцарт).

Зародження та розвиток ораторії і кантати як жанрів духовної і світської музики. Вокально-хорові твори Г.-Ф. Генделя, Й. С. Баха, Й. Гайдна, В.-А. Моцарта.

Оперна реформа К.-В. Глюка (опери «Орфей», «Альцеста», «Іфігенія в Авліді», «Іфігенія в Тавриді»).

Оперна реформа В.-А. Моцарта. Опери «Викрадення із Сералю», «Чарівна флейта», «Весілля Фігаро», «Дон Жуан».

Основні поняття: жанр, ораторія, кантата, опера, меса, реквієм.

Тема 4. Сонатно-симфонічні форми у творчості композиторів Віденської школи.

Французька клавесинна школа. Виникнення та розвиток сонатно-симфонічних форм.

Еволюція симфонічної творчості Й. Гайдна. «Прощальна» та «Лондонська» симфонії.

Інструментальна творчість В.-А. Моцарта- вершина європейської інструментальної музики кінця XVIII ст. Синтез кращих здобутків різних національних композиторських шкіл у творчості В.-А. Моцарта.

Творчість Л.-В. Бетховена як новий етап віденського симфонізму. Пріоритетність жанру симфонії, сонати, камерно-інструментального ансамблю у творчому доробку композитора. Діалектика музичної драматургії симфоній. Фортепіанні сонати та струнні квартети Бетховена.

Основні поняття: прелюдія, fuga, соната, органна музика, музична драматургія, симфонізм.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3.

Додаткова: 1.

Тема 5. Романтизм. Музична культура Угорщини

Романтизм – ідейний і художній напрям у європейській культурі кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Фольклорна спадщина угорської музичної культури: історичні, куруцькі, ліричні пісні. Вербункош. Народні танці. Угорська міська музика.

Вплив циганської музичної культури на формування угорської музичної культури.

Ф. Ліст – видатний композитор XIX ст., геніальний новатор-піаніст та диригент, класик угорської музики.

Основні поняття: фольклор, народні пісні, народні танці, вербункош, новатор, диригент.

Тема 6. Музична культура Німеччини, Італії

Протиріччя у розвитку німецької музики. Напружена боротьба між представниками веймарської та лейпцизької шкіл.

Значення творчості Р. Вагнера в історії світової музичної культури. Творчий портрет композитора. Опери «Тангейзер», «Лоенгрін», «Тристан та Ізольда» - загальна характеристика.

Й. Брамс. Стиль та образна сфера композитора. Фортепіанна, камерно-інструментальна творчість композитора. Твори для органу.

Загальнополітичне та культурне становище Італії у XIX ст. Стан італійського музичного театру в першій половині XIX ст. Народно-визвольний рух в галузі культури та мистецтва «Рисорджименто»

(Національне відродження»). Теоретик і глава італійського романтизму Алессандро Мандзоні.

Д. Верді. Перші кроки на творчому шляху. Героїко – патріотичні опери 40-х років. Нові ідеї та принципи драматургії. Опера «Ріголетто» як перша вершина реалізму в творчості Верді.

Основні поняття: музичний стиль, форма твору, тетралогія, камерно-інструментальна музика, симфонічна творчість, реалізм, фольклор, музичний театр, опера, лібрето, партитура.

Змістовий модуль II. Зарубіжна музична культура XIX- XXI ст.

Тема 1. Музична культура Франції.

Французька музична культура в період Другої імперії. Криза «великої» та комічної опер. Стан концертного життя Франції. Роль міського музичного фольклору. Історичне значення Паризької комуни. Розквіт музичної культури Франції в останні десятиліття XIX ст.

Яскраві представники французької опери: Ш. Гуно, Ж. Бізе.

С. Франк - видатний французький композитор, органіст, піаніст. Загальна характеристика творчості.

К. Сен-Санс. Інструментальні твори. Концерт №5 для фортепіано з оркестром. Музична характеристика твору.

Тема 2. Музична культура Норвегії

Загальнополітичне та культурне становище Норвегії. Е. Гріг – засновник норвезької музичної класики. Зв'язок творчості композитора з прогресивними суспільними та художніми течіями.

Особливості норвезької народної музики та її вплив на формування найважливіших рис стилю Е. Гріга.

Фортепіанні п'єси («Ліричні зошити») – образна та жанрова сфера. Фортепіанний концерт ля-мінор ор. 16 (1868р.) – особливості драматургії та побудови твору.

Музика до п'єси Г. Ібсена «Пер Гюнт» ор. 23 (1874-1875рр.) – музична характеристика персонажів твору, літературні першоджерела, розвиток драматургії твору.

Основні поняття: музичний стиль, фортепіанний концерт, форма твору, тетралогія, камерно-інструментальна музика.

Тема 3. Музична культура Чехії

Творчий шлях А. Дворжака як найяскравішого представника національної композиторської школи Чехії.

Симфонічна творчість («Слов'янські танці», Дев'ята симфонія «З Нового світу»). Опера «Русалка».

Творчість Б. Сметани. Цикл симфонічних поем «Моя Батьківщина», фортепіанні цикли «Сни» та «Чеські танці».

Основні поняття: національні риси, симфонічна музика, опера.

Тема 4. Імпресіонізм у творчості К. Дебюссі та М. Равеля.

Імпресіонізм як художній стиль. К. Дебюссі – засновник музичного імпресіонізму. Новаторські риси в фортепіанній та симфонічній творчості.

Відмова від класичної мелодії, створення мелодії мікроструктури. Новий погляд композитора на ритм як засіб музичної виразності: вплив латиноамериканських та африканських ритмів. Новий погляд на можливості музичних інструментів симфонічного оркестру. Використання чистих тембрів, нові прийоми сольної гри.

Послідовник імпресіонізму – М. Равель. Традиційні та новаторські риси стилю. Визначні музичні твори композитора: «Павана», «Болеро».
Основні поняття: імпресіонізм, ритм, тембр, новаторський стиль.

Тема 5. Шляхи розвитку світового музичного мистецтва ХХ ст.

Мистецтво ХХ ст. надзвичайно образно і точно відобразило складну картину сучасної людини і суспільства. Так, до 1900 року формуються ознаки нового художнього напрямку – експресіонізму. Цей напрям склався на австро-німецькому ґрунті (А. Шенберг, А. Берг, А. Вебер).

Неофольклоризм як новітній стиль ХХ століття.

Творчість композиторів Нової віденської школи. Неокласицизм та його представники.

Багато європейських композиторів захопилися джазовою музикою.

Основні поняття: експресіонізм, неофольклоризм, джаз, новаторство.

Тема 6. Музична субкультура (блюз, джаз, рок та новітні течії).

Американська музика (Дж. Гершвін, Ч. Айвз, Віла-Лобос)

Стилі - витоки, розвиток, найяскравіші представники.

Основні поняття: блюз, джаз, рок, поп, транс, реп.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3, 4

Додаткова: 1,

Модуль III. Українська музична література ХІХ – ХХІ ст.

Тема 1. Музична культура ХІV-ХVІІ ст. Професійна музика у братських школах та академіях. Острозька та Києво-Могилянська академії. Партесний спів. Найвідоміший український музикант ХVІІ ст. – Микола Дилецький. «Грамматика мусикійська» М. Дилецького. Канти і псалми.

Основні поняття: братські школи; академії; канти; псалми.

Рекомендовані джерела [2,3].

Тема 2. Формування національної композиторської школи

Взаємодія романтичних та реалістичних естетичних засад, опанування досвіду західноєвропейської та російської професійної музики. Творчість М. Калачевського («Українська симфонія»), П. Сокальського, М. Аркаса та ін.

С. Гулак-Артемівський – видатний оперний співак, драматург, композитор. Опера «Запорожець за Дунаєм» – перша українська лірико-комедійна опера.

Основні поняття: романтизм; реалізм; українська симфонія.

Рекомендовані джерела [3,4].

Тема 3. М. Лисенко – засновник української національної композиторської школи

Оперна творчість композитора – жанрові різновиди опер, образи, стиль, музична мова. Історика-героїчна опера «Тарас Бульба», лірико-побутова – «Наталка Полтавка». Дитячі опери М. Лисенка. Народно-демократичний напрямок діяльності композитора.

Основні поняття: композиторська школа; українська опера; дитячі опери.

Рекомендовані джерела [1,2].

Модуль IV. Українська музична культура кінця XIX – початку XXI ст.

Тема 4. Тенденції розвитку музичної культури кінця XIX - поч. XX ст.

Активізація діяльності різних музичних гуртків, поширення хорового руху. Роль музично-драматичної школи ім. М. Лисенка у підготовці музичних кадрів. Зародження жанру робітничої пісні.

М. Леонтович – майстер хорового письма. Життєвий і творчий шлях.

К. Стеценко – видатний композитор і музично-громадський діяч. Вокальна музика як основа творчості. Творчість Я. Степового, С. Людкевича.

Основні поняття: гуртки; хоровий рух; робітничі пісні.

Рекомендовані джерела [1,4].

Тема 5. Українська музична культура XX ст

Розвиток музичної освіти. Нова генерація українських композиторів та їх досягнення у різних жанрах музичної творчості (обробки народних пісень Л. Ревуцького, М. Вериківського, Г. Верьовки та ін.)

Музичне життя в період Другої світової війни. Масова пісня. Симфонічна спадщина Б. Лятошинського, А. Штогаренка. Пісенна творчість Г. Майбороди, І. Шамо. Музика до кінофільмів.

Основні поняття: генерація; обробки народних пісень, масова пісня.

Рекомендовані джерела [3,4].

Тема 6. Сильові течії у творчості українських композиторів кінця XX-початку XXI ст.

Пісенна лірика О. Білаша, А. Кос-Анатольського, І. Поклада. Неокласицизм. Авангардизм у творчості українських композиторів. Полістилістика (творчість В. Сільвестрова, Є. Станковича, М. Скорика).

Основні поняття: пісенна лірика; неокласицизм; авангардизм; полістилістика.

Рекомендовані джерела [1,2].

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сонатно-симфонічні форми у творчості композиторів Віденської школи.	2
2	Музична культура Німеччини, Італії	2
3	Музична культура Норвегії	2
4	Музична культура Чехії	2
5	Музична субкультура (блюз, джаз, рок та новітні течії)	2
6	Формування національної композиторської школи	2
7	М. Лисенко – засновник української національної композиторської школи	2
8	Українська музична культура ХХ ст.	2
9	Стильові течії у творчості українських композиторів ХХ – початку ХХІ ст.	2
	Разом	18

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інструментальна музика XVII – XVIII століття	2
2	Музична культура України у XIV-XVIII століттях	2
3	Стильові течії у творчості українських композиторів ХХ – початку ХХІ ст.	2
	Разом	6

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Шкала відповідності оцінок

Рівень	Бал	Критерії оцінювання
I. Початковий	1	Студентка/студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються студентом окремими словами чи реченнями. Музичні фрагменти не розпізнаються.
	2	Студентка/студент володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями; виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні. Музичні фрагменти не розпізнаються.
	3	Студентка/студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу. Музичні фрагменти не розпізнаються.
II. Середній	4	Студентка/студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні. Музичні фрагменти впізнає слабо, не може виокремити частину твору, плутається в авторах і назвах творів.
	5	Студентка/студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину. Музичні фрагменти визначає нечітко, плутає назви творів.
	6	Студентка/студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки. Музичні фрагменти називає в основному правильно, знає 50% матеріалу.
III. Достатній	7	Студентка/студент здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень. Музичні фрагменти називає в основному правильно, знає до 60% матеріалу.
	8	Студентка/студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на

		практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача. Музичні фрагменти називає в основному правильно, знає до 75% матеріалу.
	9	Студентка/студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі й застосовує його на практиці; самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу. Музичні фрагменти називає в основному правильно, знає до 90% матеріалу.
IV. Високий	10	Студентка/студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем. Музичні фрагменти називає в основному правильно, знає музичний матеріал, допускає незначні помилки та неточності.
	11	Студентка/студент вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях. Музичний матеріал знає добре, не припускається помилок.
	12	Студентка/студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання. Музичний матеріал знає в обсязі більшому, ніж передбачено програмою.

7.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль I. Зарубіжна музична культура до XIX ст.

Тема 1. Музична культура Стародавнього світу і Середньовіччя (2 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Функції музичного мистецтва в первісному суспільстві.
2. Основні тенденції розвитку музичного мистецтва за часів рабовласницького ладу.
3. Художні завдання хору в давньогрецькому театрі.
4. Відкриття законів музичної акустики.
5. Розвиток церковної музики Середньовіччя.
6. Представники світської музичної культури Середньовіччя.
7. Народні музиканти та актори епохи Середньовіччя в країнах Європи. Музичні інструменти Середньовіччя.

Тема 2. Інструментальна музика XVII-XVIII ст. (2 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Жанри органної музики XVII-XVIII ст.
2. Різновиди старовинного інструментального концерту.
3. Концерто гресо у творчості композиторів XVII-XVIII ст.

Тема 3. Жанр опери та вокально-хорова музика XVII-XVIII ст. (2 год.)

3. Внесок неаполітанської оперної школи в розвиток опери.
4. Розвиток жанру опери у творчості К. Монтеверді.

Скласти хронологічну таблицю життєвого та творчого шляху Й.С. Баха, К.В. Глюка, В.А. Моцарта.

Тема 4. Сонатно-симфонічні форми у творчості композиторів Віденської школи (4 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Жанри інструментальної музики в творчості Л. Бетховена, В. А. Моцарта, Й. Гайдна.

Підготувати повідомлення:

2. «Лондонські симфонії» Й. Гайдна.
3. Фортепіанні сонати Л. Бетховена.

Тема 5. Романтизм. Музична культура Угорщини (2 год.)

Підготувати повідомлення та презентацію:

1. Народний танець вербункош – особливості виконання.
2. Ф. Ліст і Україна.

Тема 6. Музична культура Німеччини, Італії (2 год.)

1. Опрацювати зміст опер «Ріголетто», «Травіата» Д. Верді
2. Оркестрові твори Р. Вагнера.

Скласти хронологічну таблицю життя і творчості В. Вагнера.

Змістовий модуль II. Зарубіжна музична культура XIX- XXI ст.

Тема 1. Музична культура Франції (2 год.)

Підготувати повідомлення:

1. Інструментальна музика Ж. Бізе.
2. Фортепіанні концерти К. Сен-Санса.

Тема 2. Музична культура Норвегії (2 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Загальна характеристика «Ліричних зошитів» Е. Гріга.
2. Концерт ля-мінор Е. Гріга як шедевр норвезької музики.

Тема 3. Музична культура Чехії (4 год.)

Підготувати повідомлення:

1. Життєвий та творчий шлях А. Дворжака.
2. Аналіз симфонії №9 «З Нового Світу»
3. Життєвий та творчий шлях Б. Сметани.
4. Аналіз фортепіанного циклу «Чеські танці».

Тема 4. Імпресіонізм у творчості К. Дебюссі та М. Равеля (2 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Фортепіанні твори К. Дебюссі.
2. Симфонічна творчість К. Дебюссі як новий етап європейського симфонізму.
3. Прослухати та написати анотацію до твору М. Равеля «Болеро».

Тема 5. Шляхи розвитку світового музичного мистецтва (2 год.)

Підготувати повідомлення та презентацію за зазначеною темою:

1. Неокласицизм у музиці

Тема 6. Музична субкультура (блюз, джаз, рок та новітні течії) (2 год.)

Підготувати повідомлення та презентацію за зазначеною темою:

1. Американська музика (Д. Гершвін, Ч. Айвз, Віла-Лобос)

Обираючи один із стилів, розповісти про його витоки, розвиток, найяскравіших представників ілюструючи доповідь музичними прикладами

Змістовий модуль III . Українська музична література XIX – XXI ст.

Тема 1. Музична культура XIV-XVIII ст.(6 год.)

1. Підготувати доповідь на тему: «М. Дилецький та його «Граматыка мусикійська».

2. Опрацювати біографію та творчість М. Березовського., Д. Бортнянського, А. Веделя.

Тема 2. Формування національної композиторської школи (4 год.)

1. Опрацювати біографію та творчість М. Калачевського та С. Гулака Артемовського, зміст опери «Запорожець за Дунаєм»

Тема 3. М. Лисенко – засновник української національної композиторської школи (4 год.)

1. Опрацювати біографію М. Лисенка та зміст опер «Тарас Бульба», «Наталка Полтавка».

Змістовий модуль IV. Українська музична культура кінця XIX- поч. XXI ст.

Тема 4. Тенденції розвитку музичної культури кінця XIX- початку XX ст. (4 год.)

1. Опрацювати біографію та творчість К. Стеценка, М. Леонтовича.

Тема 5. Українська музична культура XX ст. (4 год.)

1. Опрацювати біографію та творчість Я. Степового, С. Людкевича, Л. Ревуцького, А. Штогаренка, Б. Лятошинського.

2. Творчість композиторів-авангардистів (група «Київський авангард»)

Тема 6. Стильові течії у творчості українських композиторів кінця XX - початку XXI ст. (6 год.)

1. Опрацювати біографію та творчість М. Скорика, Є. Станковича, Л. Дичко.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

8. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА (ЗАРУБІЖНА, УКРАЇНСЬКА)»

Разом: 120 год.: лекції – 32 год., семінарські – 18 год., практичні – 6 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 28 год.

Семестр	III						III					
Модулі	Модуль 1						Модуль 2					
Назва модуля	Зарубіжна музична культура до XIX ст.						Зарубіжна музична культура XIX ст.					
Лекції	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Теми лекцій	Музична культура Стародавнього світу і Середньовіччя.		Жанр опери та вокально-хорова музика XVII-XVIII ст.		Романтизм. Музична культура Угорщини	Музична культура Німеччини, Італії	Музична культура Франції.		Музична культура Чехії	Імпресіонізм у творчості К. Дебюссі та М. Равеля.	Шляхи розвитку світового музичного мистецтва XX ст.	
Теми семінарських				Сонатно-симфонічні форми у творчості композиторів Віденської школи.		Музична культура Німеччини, Італії		Музична культура Норвегії	Музична культура Чехії			Музична субкультура (блюз, джаз, рок та новітні течії)
Теми практичних		Інструменталь на музика XVII-XVIII ст.										
Самостійна робота	6.2 Карта самостійної роботи студента											
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота						Модульна контрольна робота					

Семестр	IV					
Модулі	Модуль III			Модуль IV		
Назва модуля	Українська музична культура XIX - XXI ст.			Українська музична культура кінця XIX – поч. XXI ст.		
Лекції	1	2	3	5	6	7
Теми лекцій	Музична культура XIV-XVIII ст.	Формування нац. композиторської школи.	М. Лисенко засновник укр. нац. композиторської школи.	Тенденції розвитку муз. культури кінця XIX-поч. XX с	Українська музична культура XX ст..	Стильові течії у творчості українських композиторів кінця XX – поч. XXI ст.
Теми семінарських занять		Формування нац. композиторської школи.	М. Лисенко засновник укр. нац. композиторської школи.		Українська музична культура XX ст..	Стильові течії у творчості українських композиторів кінця XX – поч. XXI ст.
Теми практичні	Музична культура XIV-XVIII ст.					Стильові течії у творчості українських композиторів кінця XX – поч. XXI ст.
МКР	Модульна контрольна робота			Модульна контрольна робота		
Підсумковий контроль	Залік					

8. Рекомендовані джерела

Музична література (зарубіжна)

Основна (базова):

1. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до XVII століття: навч. посібник/Редакційна колегія: Я. Кеньо, З. Лельо, Б. Пиц. Дрогобич: Коло, 2017. - 280 с.
2. Зарубіжна музична література. Ч.1: Музичне мистецтво XVII-початку XIX ст.: навч. посібник/ О.О. Александрова, О.М. Цимбал; Харків. гуманітарно-педагогічна академія, Харків, 2020.- 102 с.
3. Зарубіжна музична література: навч. посібник для здобувачів освіти кваліфікаційного рівня молодший бакалавр/ укладачі: О.О. Александрова, О.М. Цимбал; Харківський педагогічний фаховий коледж Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 2021. – Ч.2.- 123 с.
4. Лігус О. М. Музика в хореографії: навч. посіб. /О.М. Лігус. – К.: ун-т ім. Б. Грінченка, 2021 – 114 с.
5. Мирівський О. А. Українська та зарубіжна музичні літератури: навч. посібн./ О.А. Мирівський, - Львів: СПОЛОМ, 2021.- 192 с.
6. Медриш І. Світова музична література: підручник. Вип.2. Чернівці; «Місто», 2020. – 448 с.

Музична література (українська)

Основна:

1. Гарасим Я.І. Нариси до історії української фольклористики: Навч. посіб. – К.: Знання, 2015. – 301 с.
2. Кречко Н. М. Музичне мистецтво України (питання історії, педагогіки, питання виконавства, музичне мистецтво в творч. персоналіях): колективна монографія. - Київ: Ліра-К, 2017. - 204 с.
3. Кияновська Л.О. Українська музична культура / Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-II рівня акредитації. — К., 2017. — 160 с.
4. Лісецький С.Й. Історія української музики (від XIX до першої чверті XX століття): навч. посіб. для студ. вищ. муз. навч. закл. / С.Й. Лісецький; Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка.- К. : Київ., 2017. – 164 с.
5. Пістунова Т. В. Українська інструментальна музика. Музично-текстологічний аналіз: навчальний посібник. - Київ: Ліра-К, 2017. - 132 с;
6. Степаненко М.Б. Музично-історичні етюди: наукове видання – К.: «Гроно». 2014. – 160 с.

Додаткова:

1. Бодак Я. Зарубіжна музична література. – К.: Нова книга. – 2012. – 256 с.
2. Гукова В.В. Світова музична література: музика і музична мова: перший рік навчання: навч. посібник для спеціалізов. мистец. навч. закл./ В.В. Гукова. – К.: Мелосвіт, 2013.- 172 с.
3. Зав'ялова О.К. Історія західноєвропейської музики: навч-метод. посік. для студ. вищих. навч. закладів/ О.К. Зав'ялова, Сумський держ. пед. університет ім. А.С. Макаренка. – Суми: СДПУ, 2014. – 30 с.

Додаткова:

1. Гордійчук М.М. Історія української музики в шести томах. – К., «Наукова думка», 2016.
2. Кияновська Л.О. Галицька музична культура ХІХ-ХХ ст.: Навчальний посібник. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2016. – 424 с.
3. Корній Л. Історія української музики. Ч.1. – К.; Нью-Йорк, 2017. - 314 с.
4. Сінельнікова В. В., Попова А. Б. Актуальні аспекти сучасного українського музичного мистецтва: монографія. - Київ: Ліра К., 2017. - 212 с.
5. Сильвестров В. Дочекатися музики. Лекції – бесіди. За матеріалами зустрічей, організованих С. Пілютиковим– К.: ДУХ І ЛІТЕРАТУРА, 2018.– 376 с.

10. Додаткові ресурси:

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників
<http://pidruchniki.ws/>